

**LIETUVOS RESPUBLIKOS REGLAMENTUOJAMŲ PROFESINIŲ KVALIFIKACIJŲ
PRIPAŽINIMO ĮSTATYMO NR. X-1478 9, 58, 59 STRAIPSNIŲ, 6 PRIEDO PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 3¹ STRAIPSNIU PROJEKTO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS TEISĖKŪROS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. XI-2220 16 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR 16¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMŲ
PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai.

2018 m. birželio 28 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/958 dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas (OL L 173, 2018 7 9, p. 25–34) (toliau – Direktyva). Iki 2020 m. liepos 30 d. Lietuva turi įgyvendinti Direktyvos nuostatas.

Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo Nr. X-1478 9, 58, 59 straipsnių, 6 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3¹ straipsniu projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimo tikslas – tinkamai perkelti į nacionalinę teisę Direktyvoje nustatytas taisykles, reglamentuojančias proporcingumo vertinimą, taikytiną prieš nustatant naują ar keičiant esamą teisinį reguliavimą, kai naujomis ar keičiamomis nuostatomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis (toliau – nuostatos).

Šiuo metu priimant naujas nuostatas, pagal keičiamo Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo Nr. X-1478 (toliau – Įstatymas) 59 str. 4 d. 1 punktą, jos turi būti įvertinamos atsižvelgiant į nediskriminavimo, bendro intereso ir kt. priežastis. Tačiau praktikoje neretai pasitaikydavo atvejų, kai šie kriterijai įvairiose institucijose ir valstybėse narėse būdavo interpretuojami skirtingai. Dėl šios priežasties Europos Komisija priėmė Direktyvą, kurioje išdėstyti visi kriterijai, būtini įvertinti siekiant bendros proporcingumo klausimo politikos.

Pakeitus Įstatymą, teisės akto projekto rengėjas turės atidžiau ir plačiau įvertinti būsimų nuostatų atitiktį proporcingumo kriterijams. Proporcingumo vertinimo tvarka ir vertinimo kriterijai bus nurodyti įstatymo įgyvendinamajame teisės akte – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime. Proporcingumo vertinimo išvada turės būti pateikta profesinių kvalifikacijų koordinatoriui pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 nustatytas teisės aktų projektų derinimo procedūras. Tuo tikslu minėtas įstatymas yra keičiamas – 16 straipsnis papildomas nuostata dėl numatomo teisinio reguliavimo proporcingumo reglamentuojamoms profesijoms vertinimo. Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, šio įstatymo 16¹ straipsnis yra perkeliamas į 16 straipsnį.

Kompetentinga institucija, atsakinga už atitinkamos profesijos reglamentavimą, proporcingumo vertinimą per Europos Komisijos reglamentuojamų profesijų duomenų bazę turės pateikti susipažinti ir Europos Komisijai bei kitoms valstybėms narėms, taip pat atsiras galimybė komentuoti kitų valstybių narių kompetentingų institucijų priimtas nuostatas. Tikimasi, kad taip bus išvengta nereikalingų ar perteklinių reikalavimų, keliamų reglamentuojamai profesijai, ir jų realios atitikties proporcingumo kriterijams, taip pat kad jų vertinimas padės institucijoms apsvarstyti ir mažiau ribojančias priemones, susijusias su profesijos reglamentavimu.

Įstatymo 59 str. 4 d. 3 punkte jau yra nustatytas reikalavimas Europos Komisijai pagrįsti reglamentuojamai profesijai taikomų reikalavimų priežastis, todėl institucijoms neturėtų kilti didesnių kliūčių išsamesniam proporcingumo vertinimui atlikti.

2019 m. sausio 25 d. Europos Komisija pateikė oficialų pranešimą dėl pradėtos Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2018/2297 dėl 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo su pakeitimais, padarytais 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES, 7 straipsnio 4 dalies ir 23 straipsnio 5 dalies b punkto netinkamo perkėlimo į Lietuvos nacionalinę teisę ir įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, 2019 m. birželio 13 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2240. Šiuo įstatymo

pakeitimu buvo nustatyta, kad paslaugą pareiškėjas gali pradėti teikti per vieną mėnesį nuo kompetentingos institucijos priimtų sprendimų, nustatytų Įstatymo 9 straipsnio 9 dalyje. Ši dalis apima visus atvejus, tai yra ir atvejį, kai priimamas sprendimas netikrinti profesinės kvalifikacijos. Europos Komisija, įvertinusi priimtas naujas nuostatas, pasiūlė patikslinti formuluotę ir nustatyti, kad pareiškėjas gali pradėti teikti paslaugas laikinai per vieną mėnesį tik po sprendimo atlikti profesinio tinkamumo testą. Todėl Įstatymo projekto 2 straipsniu yra keičiama įstatymo 9 straipsnio 12 dalis dėl sprendimų leisti laikinai teikti paslaugas Lietuvos Respublikoje priėmimo terminų tuo atveju, kai profesija yra susijusi su visuomenės sveikata ir sauga ir kai yra skiriama kompensacinė priemonė – tinkamumo testas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento (departamento direktorius – Osvaldas Šmitas, tel. 8 706 64 922, el. paštas osvaldas.smitas@eimin.lt) Žmoniškųjų išteklių plėtros skyriaus (skyriaus vedėjas – Linas Kadys, tel. 8 706 64 665, el. paštas, linas.kadys@eimin.lt) vyriausioji specialistė Birutė Kindurienė, tel. 8 706 63 246, el. paštas birute.kinduriene@eimin.lt, ir vyriausioji specialistė Laura Galinytė, tel. 8 706 63 245, el. paštas laura.galinyte@eimin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu nėra Lietuvos Respublikos teisės aktų, kuriuose būtų nustatytas proporcingumo vertinimas, taikytinas prieš priimant naujas arba iš dalies keičiant esamas įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar jomis verstis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

1. Nustatoma, kad teisės akto projekto rengėjas, prieš numatydamas naują ar keisdamas esamą teisinį reguliavimą, kuriuo ribojama galimybė užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, privalo atlikti proporcingumo vertinimą, taip pat ir kai siekiama teikti paslaugas laikinai ir kartais. Proporcingumo vertinimo tvarka ir kriterijai bus apibrėžti Įstatymo projekto įgyvendinamajame teisės akte – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime.

3. Įstatymo 58 ir 59 straipsnių pakeitimai susiję su stebėseną, informacijos kaita, pastabų teikimu dėl proporcingumo vertinimo tarp kompetentingų institucijų ir Europos Komisijos ar kitų valstybių narių. Priėmus naujas nuostatas, kompetentinga institucija turės informuoti Europos Komisiją ir kitas valstybes apie atliktą proporcingumo vertinimą ir pagrįsti, kad tos nuostatos yra proporcingos, taip pat turės atlikti atitinkamus pakeitimus Europos Komisijos reglamentuojamų profesijų duomenų bazėje.

4. Siekiant teisinio aiškumo, kartu teikiamas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimas, kuriame nurodyta, kad jei teisės akto projektas susijęs su reglamentuojamomis profesijomis, turi būti atliekamas proporcingumo vertinimas.

Neproporcingas profesijų reglamentavimas kuria dideles kliūtis rinkoje teikiamoms paslaugoms ir daro įvairiapusį neigiamą ekonominį poveikį. Tikimasi, kad patvirtinus įstatymų projektus ženkliai sumažėtų atvejų, kai teisės aktuose įtvirtinami reikalavimai, neatlikus jokios gilesnės analizės, neįvertinus reglamentavimo būtinumo, proporcingumo, alternatyvų ir svarbaus visuomenės intereso aspektų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Numatomos šios teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės: efektyvesnis vidaus rinkos veikimas laisvam asmenų judėjimui, kartu užtikrinamas priimtų naujų arba iš dalies keičiamų

įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų, kuriomis ribojama galimybė užsiimti reglamentuojamomis profesijomis ar jomis verstis, skaidrumas.

Neigiamų pasekmių, priėmus abiejų įstatymų projektus, nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymų priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimti įstatymų projektai turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai, kadangi Įstatymo projekto nuostatomis siekiama, kad institucijos įvertintų visų reikalavimų, taikomų reglamentuojamai profesijai, atitiktį proporcingumo principui ir būtų numatytos galimos mažiau ribojančių priemonių alternatyvos.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Kartu teikiamas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimas.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti.

Iki 2020 m. liepos 29 d. bus priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymų projektų įgyvendinimui papildomų valstybės, savivaldybių ir kitų valstybės įsteigtų fondų biudžeto lėšų neprireiks.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Rengiant įstatymo projektus specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

„Profesinė kvalifikacija“, „reglamentuojama profesija“, „proporcingumo vertinimas“, „proporcingumo principas“, „proporcingumo vertinimo kriterijai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Energetikos ministras,
laikinais einantis ekonomikos
ir inovacijų ministro pareigas

Žygimantas Vaičiūnas

2020-01-31